

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. проф. І.І.Панікара

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**Патологічна анатомія, розтин і судова ветеринарна експертиза
обов'язковий**

Реалізується в межах освітньої програми «Ветеринарна медицина»

за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: (підпис) Олександр ПАНАСЕНКО, к.вет.н., доцент (примітка: ініціалы) (вчений ступінь та звання, звання)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри вірусології, патології та хвороб птиці ім. проф. Панасара Ц.	протокол від 5.06 № 17
	Замдувач кафедри (підпис) Роман ПЕТРОВ (примітка: ініціалы) (вчений ступінь та звання, звання)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (підпис) Олександр НЕЧИПОРЕНКО (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: (ПІБ)

 (ПІБ) Олексій Купісало (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (підпис) Nadia Puzanova (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 25.06 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Патологічна анатомія, розтин і судова ветеринарна експертиза		
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини/кафедра вірусології, пат анатомії та хвороб птиці		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП Ветеринарна медицина/211-Ветеринарна медицина		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	7		
7.	Семестр та тривалість вивчення	3-4 ст курс, 6, 7 семестри		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	9,0		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні 30/16	Практичні /семінарські	Лабораторні 60/30
10.	Мова навчання	державна		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Викладач: к.вет.н., доцент Івановська Л.Б. Координатор: к.вет.н., професор Зон Г.А.		
11.1	Контактна інформація	Факультет ветеринарної медицини, каб. 74, к.тел. 0677918003, zon_g@ukr.net ; каб. 15,17, к.тел.0965384585, lusj0951@gmail.com поточні консультації: кожної п'ятниці з 14-15 до 15-30.		
12.	Загальний опис освітнього компонента	«Патологічна анатомія (патологічна морфологія)» - наука про морфологічні зміни в організмі тварин при різноманітних хворобах і патологічних процесах. Вона є частиною науки патології (від грецьк. pathos - страждання та logos - вчення), яка розглядає весь комплекс проблем, що стосуються хворого організму, та є фундаментом всіх знань лікаря ветеринарної медицини. Патологічну анатомію поділяють на загальну та спеціальну. Загальна патологічна анатомія вивчає загальнопатологічні процеси - процеси, загальні для багатьох хвороб і є теоретичною основою ветеринарної медицини. Спеціальна патологічна анатомія вивчає органопатологію й окремі хвороби. Органопатологія розглядає морфологічні зміни окремих органів, що виникають при різних хворобах (пневмонії, запалення шлунка і т.п.). При вивченні патологічних процесів розглядають причини та умови виникнення (етіологія), механізми розвитку (патогенез), морфологічні основи цих змін (морфогенез), різні наслідки хвороб, тобто одужання (саногенез). До завдань патологічної анатомії належить також розробка вчення про діагноз. Дисципліна «Патологічна анатомія та розтин» закладає основи знання про організацію патологоанатомічної служби та її призначення, надає знання морфологічних проявів хвороб на всіх етапах їх розвитку, узагальнює навички клініко-		

		анатомічного аналізу, синтетичного аналізу діагностичних ознак хвороб і правильного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях, що є необхідним для подальшої фахової діяльності.
13.	Мета освітнього компонента	Формування системи спеціальних знань щодо особливостей розвитку порушень у будові хворого організму, засвоєння комплексу патолого-анатомічних і патоморфологічних змін в органах і тканинах за різних хвороб тварин, а також формування у студентів системи спеціальних знань щодо послідовності патологоанатомічного обстеження трупів різних видів тварин з метою уточнення прижиттєвого діагнозу, встановлення морфологічних змін в органах і причин смерті.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1/ Освітній компонент базується на знаннях отриманих при вивченні ряду навчальних дисциплін біологічного (нормальна анатомія, цитологія, гістологія, нормальна та патологічна фізіологія, біохімія, генетика, мікробіологія, вірусологія, радіобіологія та ін.), сільськогосподарського (годівля, кормовиробництво, тваринництво, гігієна тварин) та загальноосвітнього (латинська мова, філософія, біофізика, біонеорганічна хімія, органічна хімія тощо) профілів. 2. Освітній компонент є основою для вивчення порівняльної морфології, спеціальної патоморфології, ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини.
15.	Політика академічної доброчесності	Здобувачам пояснюють цінність набуття нових знань; цінність та функції академічної доброчесності; повідомляють про неприпустимість плагіату, заохочують до самостійного виконання навчальних завдань, коректного посилання на джерела інформації у разі запозичення наукових матеріалів. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Письмові роботи повинні мати коректні тексти посилання на використану літературу. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну) – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання не самостійно виконаної роботи з новими вихідними даними; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2924 https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1930

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹							Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 9	ПРН 10	
7 семестр								
ДРН 1. Визначати на мікроскопічному рівні ознаки порушень морфології клітини, а також при білкових дистрофіях; визначати на макро- і мікроскопічних рівнях зміни в клітинах і органах при жирових, вуглеводних та мінеральних дистрофіях, некрозах і атрофіях;	+		+	+				- опитування теоретичних питань, - виконання завдань на ЛПЗ, - тестування, виконання завдань самостійної роботи
ДРН 2. Визначати зміни в тканинах і органах при різних компенсаторно-приспосувальних і відновних процесах, а також при порушенні кровообігу, лімфообігу і вмісту тканинної рідини; визначати різні форми запальних процесів в тканинах, органах, а також реакцію при цьому імунної системи; патоморфологічно діагностувати пухлини різного походження і гемобластози;	+		+		+			- опитування теоретичних питань, - виконання завдань на ЛПЗ, - тестування, виконання завдань самостійної роботи
ДРН 3. Визначати патоморфологічно основні зміни в органах при патологіях серцево-судинної, кровотворної, нервової, дихальної систем, локомоторного апарату та шкіри; патоморфологічно визначати основні зміни при патологіях органів травлення, сечостатевої системи, при отруєннях та хворобах пов'язаних з порушенням обміну речовин.	+	+		+	+			- опитування теоретичних питань, - виконання завдань на ЛПЗ, - тестування, виконання завдань самостійної роботи
ДРН 4. Визначати патоморфологічно основні зміни при гострому і хронічному перебігу хвороб бактеріальної етіології, а також мікозах та мікотоксикозах; патоморфологічно визначати основні зміни при хворобах вірусної етіології, повільних інфекціях, а також паразитарних хворобах тварин.	+	+		+	+	+	+	- опитування теоретичних питань, - виконання завдань на ЛПЗ, - тестування, виконання завдань самостійної роботи
8 семестр								
ДРН 1. Знати: техніку безпеки при розтині трупів та основи діагностичного і судово-ветеринарного розтину трупів	+		+					- Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції)

<p>тварин; значення патологоанатомічного розтину трупів тварин; перелік хвороб за яких заборонено проводити розтин; значення посмертної патологоанатомічної діагностики в боротьбі з хворобами тварин; структуру та логіку побудови патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання. Встановлювати патологоанатомічний діагноз, здійснювати диференційну діагностику захворювань.</p> <p>Знати топографічне розташування внутрішніх органів різних тварин. Визначати основне захворювання, ускладнення основного захворювання, супутнього захворювання</p>				<ul style="list-style-type: none"> - Лабораторно- практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах) - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)
<p>ДРН 2. Виявляти патологоанатомічні зміни в органах тварин при хворобах різної етіології. Розпізнати посмертні зміни при проведенні розтину. Розрізняти призначення патологоанатомічного інструментарію при проведенні секційної роботи. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки при роботі з трупним матеріалом. Володіти методами утилізації та знешкодження трупного матеріалу.</p>	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> - Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно- практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах) - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)
<p>ДРН 3. Знати правила відбору патологічного матеріалу. Аналізувати секційні знахідки. Оформлювати документацію розтину Використовувати знання для побудови патолого-анатомічного діагнозу. Фіксувати, відновлювати колір, консервувати та проводити монтаж макропрепарату. Знати топографічне розташування внутрішніх органів тварин різних видів</p>	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> - Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно- практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах) - Письмовий контроль

				(виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)
ДРН 4. Знати сутність настання смерті, її види та помертні зміни. Відрізняти помертні зміни від прижиттєвих патологічних процесів. Розуміти об'єкт та мету розтину. Використовувати навички для організації і проведення розтину. Засвоїти техніку та особливості розтину трунів різних видів тварин. Вести відповідну патологоанатомічну документацію.	+	+	+	<ul style="list-style-type: none"> - Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах) - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з /	Лаб. з.		
6 семестр					
Тема 1. Пошкодження. Морфологічний прояв порушення обміну речовин в тканинах і органах. Білкові дистрофії (диспротеїнози: клітинні, стромально-судинні, змішані).	2		4	8	1,2,3,6,7,8,9,10,
Тема 2. Патоморфологія жирових, вуглеводних та мінеральних дистрофій. Некроз, морфогенез апоптозу. Компенсаторно-приспосувальні і відновні процеси.	2		4	8	1,2,3,6,7,8,9,10, 11,12
Тема 3. Морфологічний прояв порушення крово- і лімфообігу та обміну тканинної рідини. Морфологічний прояв порушення лімфообігу та обміну тканинної рідини.	2		4	8	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 4. Патоморфологічний прояв запального процесу. Види запалення.	2		4	4	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 5. Імунопатоморфологія. Патоморфологія первинних та вторинних імунодефіцитів. Пухлини і гемобластози.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10, 11,12
Тема 6. Вчення про хворобу. Патоморфологічний прояв хвороб неінфекційної	2		4	4	1,2,3,6,7,8,9,10, 11,12

етіології.					
Тема 7. Патоморфологія хвороб серцево-судинної системи та кровотворних органів.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11,12
Тема 8. Патоморфологія хвороб органів дихання та органів травлення.	2		4	4	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 9. Патоморфологія органів сечостатевої системи, запальні і не запальні процеси.	2		4	4	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 10. Патоморфологія хвороб нервової системи. Патоморфологія хвороб локомоторного апарату.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11,12
Тема 11. Патоморфологія хвороб шкіри та її похідних. Вади розвитку.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 12. Органопатологія, що виникає в наслідок порушення обміну речовин, отруєннях. Радіаційна патологія.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 13. Патоморфологія інфекційних хвороб бактеріальної етіології з гострим та хронічним перебігом	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 14. Патоморфологія хвороб, що спричиняють гриби та їх токсини. Патоморфологія інфекційних хвороб, що спричинюються вірусами і пріонами	2		4	8	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 15. Патоморфологія хвороб, що спричинюються найпростішими та гельмінтами.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Всього	30		60	90	
7 семестр					
Тема 16. Діагностика та судово-ветеринарний розтин трупів тварин. Техніка безпеки при розтині трупів.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 17. Патологоанатомічні зміни в органах тварин при хворобах різної етіології. Правила відбору патологоанатомічного матеріалу.	2		4	8	1,2,3,6,7,8,9,10,11,13
Тема 18. Організація розтину трупів, ветеринарно-санітарні вимоги до місця розтину. Техніка та особливості патологоанатомічного розтину трупів різних видів тварин.	2		6	8	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 19. Поняття про патологоанатомічний діагноз. Спеціальна патоморфологія. Диференціальна патологоанатомічна діагностика хвороб тварин.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 20. Основи судово-ветеринарної експертизи отруєнь і токсикозів тварин.	2		4	4	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 21. Експертиза при захворюванні і смерті тварин внаслідок порушення умов годівлі, утримання та експлуатації.	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Тема 22. Судово-ветеринарної експертизи харчових продуктів тваринного походження. Судово-ветеринарні аспекти клінічної практики	2		4	6	1,2,3,6,7,8,9,10,11
Всього	14		30	44	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
6 семестр				
ДРН 1. Визначати на мікроскопічному рівні ознаки порушень морфології клітини, а також при білкових дистрофіях; визначати на макро- і мікроскопічних рівнях зміни в клітинах і органах при жирових, вуглеводних та мінеральних дистрофіях, некрозах і атрофіях;	Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод - використовується постійно ЛПЗ перед відпрацюванням мікропрепаратів (слайд-шоу за планом занять) та дослідженням музейних макропрепаратів, що отримані на секції трупів тварин. Аналітичний – аналізу піддаються всі зміни, що знаходяться при дослідженні мікропрепаратів для виявлення ознак, які є характерними для певної патології.	10	Частково-пошуковий метод – студент розробляє певну тему, використовуючи підручник, посібники, інтернет - ресурс тощо. Репродуктивний – використовується як шлях набуття практичних навичок з патоморфологічних досліджень на підставі засвоєння теоретичних основ загальної патологічної анатомії.	16
ДРН 2. Визначати зміни в тканинах і органах при різних компенсаторно-приспосувальних і відновних процесах, а також при порушенні кровообігу, лімфообігу і вмісту тканинної рідини; визначати різні форми запальних процесів в тканинах, органах, а також реакцію при цьому імунної системи; патоморфологічно діагностувати пухлини різного походження і гемобластози;	Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод – використовується постійно ЛПЗ перед відпрацюванням мікропрепаратів (слайд-шоу за планом занять) та дослідженням макропрепаратів, що отримані на секції трупів тварин, в разі наявності в органі патологоанатомічних змін. Аналітичний – аналізу піддаються всі зміни, що знаходяться при дослідженні мікропрепаратів для виявлення суттєвих ознак які є характерними для певної патології.	10	Частково-пошуковий метод – студент розробляє певну тему, використовуючи підручник, посібники, інтернет - ресурс тощо. Репродуктивний – використовується як шлях набуття практичних навичок з патоморфологічних досліджень на підставі засвоєння теоретичних основ загальної патологічної анатомії.	10
ДРН 3. Визначати патоморфологічно основні зміни в органах при патологіях серцево-судинної, кровотворної, нервової, дихальної систем, локомоторного апарату та шкіри; патоморфологічно визначати основні зміни при патологіях органів травлення, сечостатевої системи, при отруєннях та хворобах пов'язаних з порушенням обміну речовин.	Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод – використовується постійно ЛПЗ перед відпрацюванням мікропрепаратів (слайд-шоу за планом занять) та дослідженням макропрепаратів, що отримані на секції трупів тварин, в разі наявності в органі патологоанатомічних змін. Аналітичний – аналізу піддаються всі зміни, що знаходяться при дослідженні мікропрепаратів для виявлення суттєвих ознак які є характерними для певної патології.	10	Метод синтезу – встановлення окремих змін для визначення основної патології в органі, порівняння знань отриманих на ЛПЗ з інформацією знайденою в результаті пошуку в інтернеті. Проблемний – перед студентом ставиться проблема (конкретний патологічний процес, або кілька патологічних станів, об'єднаних в групу за певною основною ознакою), яку треба визначити з використанням доказової бази.	10

<p>ДРН 4. Визначити патоморфологічно основні зміни при гострому і хронічному перебігу хвороб бактеріальної етіології, а також мікозах та мікотофологічно визначити основні зміни при хворобах вірусної етіології, повільних інфекціях, а також паразитарних хворобах тварин.</p>	<p>Словесні: лекція, пояснення на ЛПЗ та консультаціях. Пояснювально-демонстративний метод – використовується постійно ЛПЗ перед відпрацюванням мікропрепаратів (слайд-шоу за планом занять) та дослідженням макропрепаратів, що отримані на секції трупів тварин, в разі наявності в органі патологоанатомічних змін. Аналітичний – аналізу піддаються всі зміни, що знаходять при дослідженні мікропрепаратів для виявлення суттєвих ознак які є характерними для певної патології.</p>	<p>14</p>	<p>Метод синтезу – встановлення окремих змін для визначення основної патології в органі, порівняння знань отриманих на ЛПЗ з інформацією знайденою в результаті пошуку в інтернеті. Проблемний – перед студентом ставиться проблема (конкретний патологічний процес, або кілька патологічних станів, об'єднаних в групу за певною основною ознакою), яку треба визначити з використанням доказової бази. Трудуктивний метод – використовується при тестовому опитуванні, коли студенту надається завдання, що містить різні ознаки патологічного процесу, за яких необхідно самостійно зробити загальний висновок щодо основної патології.</p>	<p>10</p>
<p>7 семестр</p>				
<p>ДРН 1</p>	<p>Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, з обов'язковим відвідуванням патологоанатомічного розтину. Вирішення клініко-ситуаційних завдань (поняття патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання). Проведення розтину з наступним детальним розбором конкретного випадку, обговорення основних клінічних даних, заповнення відповідної частини протоколу патологоанатомічного дослідження</p>	<p>8</p>	<p>Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Опрацювання відповідних розділів протоколу розтину (за даними реального випадку); складання патологоанатомічного діагнозу, оформлення клініко-патологоанатомічного епікризу про випадок. Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням.</p>	<p>10</p>

ДРН 2	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, з обов'язковим відвідуванням патологоанатомічного розтину Вирішення клініко-ситуаційних завдань (поняття патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання). Проведення розтину з наступним детальним розбором конкретного випадку, обговорення основних клінічних даних, заповнення відповідної частини протоколу патологоанатомічного дослідження	8	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи Опрацювання відповідних розділів протоколу розтину (за даними реального випадку); складання патологоанатомічного діагнозу, оформлення клініко-патологоанатомічного епікризу про випадок Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням.	7
ДРН 3	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, з обов'язковим відвідуванням патологоанатомічного розтину Вирішення клініко-ситуаційних завдань (поняття патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання). Проведення розтину з наступним детальним розбором конкретного випадку, обговорення основних клінічних даних, заповнення відповідної частини Протоколу патологоанатомічного дослідження	7	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи Опрацювання відповідних розділів протоколу розтину (за даними реального випадку); складання патологоанатомічного діагнозу, оформлення клініко-патологоанатомічного епікризу про випадок Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням.	6
ДРН 4	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок,	7	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформ-	7

	<p>методики виконання лабораторних робіт.</p> <p>Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, з обов'язковим відвідуванням патологоанатомічного розтину</p> <p>Вирішення клініко-ситуаційних завдань (поняття патологоанатомічного діагнозу, його складові частини, варіанти основного захворювання). Проведення розтину з наступним детальним розбором конкретного випадку, обговорення основних клінічних даних, заповнення відповідної частини протоколу патологоанатомічного дослідження</p>		<p>лення конспекту із самостійної роботи Опрацювання відповідних розділів протоколу розтину (за даними реального випадку); складання патолого-анатомічного діагнозу, оформлення клініко-патолого-анатомічного епікризу про випадок</p> <p>Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням</p>	
--	---	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено в 6 семестрі

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тематичне опитування. Усний контроль	40 балів / 40%	Щотижня
2.	Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи)	20 балів / 20%	Згідно з розкладу ЛПЗ
3.	Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах)	20 балів / 20%	Згідно з розкладу
4.	Залік - Підсумкове тестування (тест множинного вибору)	15 балів/15%	Згідно графіку

5.2.2. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено в 7 семестрі

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тематичне опитування. Усний контроль	30 балів / 30%	Щотижня
2.	Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи)	20 балів / 20%	Згідно з розкладу ЛПЗ
3.	Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах)	20 балів / 20%	Згідно з розкладу
4.	Екзамен- тест множинного вибору (або письмова робота)	30 балів / 30%	16 тиждень, за розкладом

5.2.3. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
Тематичне опитування. Усний контроль	<14 балів	15-24 балів	25-34 балів	35-40 балів
	<10 балів	11-20 балів	21-29 балів	30 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.
	<7 балів	8-13 балів	14-19 балів	20 балів
Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабора-	Студент не підготовлений до вирішення завдань, відповідь неповна, окремі	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недоста-	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє постанову за-	Завдання виконане методично вірно та якісно. Студент вміє реалізу-

торних роботах) Вирішення клініко- ситуаційних завдань	складові відсутні або недостатньо розкрити	тньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами виконує поставлені завдання. Виконання завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи	вдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Виконано усі вимоги завдання, але з порушенням методик	вати теоретичні положення дисципліни на практиці При виконанні завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання
	<7 балів	8-13 балів	14-19 балів	20 балів
Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи). Захист конспекту із самостійної роботи	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час оформлення робіт в більшості є невірними, необґрунтованими	Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при виконанні оформленні завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається. Помилки у відповідях не є системними.	При виконанні завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання. Конспект оформлений бездоганно, логічно розташований матеріал з розумінням взаємозв'язків процесів розкритих з даної теми.
	<5 балів	5-8	8-14 балів	15 балів
Залік - Підсумкове тестування (тест множинного вибору)	25% правильних відповідей	50% правильних відповідей	75% правильних відповідей	100% правильних відповідей
	<11 балів	12-20 балів	26-29 балів	30 балів
Екзамен- тест множинного вибору (або письмова робота)	Студент дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34-59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60-89% правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90-100% правильних відповідей).

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок (методики виконання лабораторних робіт)	Протягом заняття
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над вирішенням клініко-ситуаційних завдань	Протягом заняття
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача після перевірки конспекту із самостійного вивчення дисципліни.	Протягом тижня, після виконання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники посібник

1. Патологічна анатомія тварин: навчальний посібник / [Урбанович П.П., Потоцький М.К., Гевкан І.І., Зон Г.А. і ін.]; за редакцією П.П.Урбановича та М.К.Потоцького. - К.: Ветінформ, 2008. - 879 с.
2. Зон Г.А., Івановська Л.Б. (2015). Диференційна патологоанатомічна діагностика інфекційних хвороб тварин: Навчальний посібник. Вид. 3-є, доопрацьоване. Суми: ВВП «Мрія-1». 206 с.
3. Зон Г.А. (2005). Патологічна анатомія паразитарних хвороб тварин: Навчальне видання. Суми: Джерело. 226 с.
4. Зон Г.А. (2012). Судово-ветеринарна експертиза: Навчальний посібник. Суми: ВВП «Мрія-1». 244 с.
5. Зон Г.А., Івановська Л.Б. Патологоанатомічний розтин трупів тварин: Навчальний посібник. Видання третє, доповнене. Суми: ВВП «Мрія-1», 2018. 336 с.
6. Івановська Л.Б., Зон Г.А. (2017). Патологоанатомічна діагностика хвороб птиці: Навчальний посібник. Суми: ВВП «Мрія-1». 156 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

7. Робочий зошит для лабораторно - практичної та самостійної роботи з курсу «Патологічна анатомія» (ч.1 «Загальна патологічна анатомія») для студентів за спеціальністю 211 - ветеринарна медицина, 212 - Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза /Зон Г.А., Івановська Л.Б., Зон І.Г. (схвалений навчально-методичною радою ФВМ, пр. № 4 від 04.03.2019 р.). Суми, 2019. 72 с.
8. Робочий зошит для лабораторно - практичної та самостійної роботи з курсу «Патологічна анатомія» (ч.2 «Спеціальна патологічна анатомія») для студентів за спеціальністю 211 - ветеринарна медицина, 212 - Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза /Зон Г.А., Івановська Л.Б., Зон І.Г. (схвалений навчально-методичною радою ФВМ, пр. № 4 від 04.03.2019 р.). Суми, 2019. 62 с.

6.1.3. Інші джерела

9. Скрипка М.В. (2009). Курс лекцій з патологічної анатомії. Полтава. 435 с.
10. Струков А.І., Серов В.В. (2000). Патологічна анатомія: Підручник. Х.: Факт. 864 с.

6.2. Додаткові джерела

11. Борисевич Б.В., Скрипка М.В., Лісова В.В. (2005). Довідник патолого-анатомічних термінів. Полтава. 124 с.
12. Борисевич Б.В., Лісова В.В., Чумакова А.А. (2020). Патологічна морфологія тварин.

Частина 1: Підручник. К.: Аграр Медіа Груп. 418 с.

13. Зон Г.А., Івановська Л.Б. (2012). Основи судово-ветеринарної експертизи отруень і токсикозів: Навчальний посібник. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ. 124 с.

6.3. Інформаційні джерела

http://vetpathology.lviv.ua/biblioteka_studenta.html

<http://vindo.com.ua/razdel184/file1371013.html>

http://www.vetkzn.ru/literatura/veterinarnye_uchebniki/

<https://library.snau.edu.ua>

6.4 Програмне забезпечення

- Microsoft Power Point – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних
- Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;
- Система дистанційного навчання і контролю Moodle